

www.harnoforskare.eu

BÄFVERNYTT

MEDLEMSBLADET GÖR SIG BÄST I DIGITAL UPPLAGA

MEDLEMSBLAD FÖR HÄRNÖSANDS SLÄKTFORSKARE. ÅRGÅNG 31. NR 3/78. DECEMBER 2021

Vinterstad/Arkivstad

HJÄLP REDAKTÖREN MED ARTIKLAR OCH BILDER TILL MEDLEMSBLADET
– DET ÄR NI SOM GÖR DET!

Härnösands släktforskarförening är en oberoende släktforskarförening ansluten till Sveriges Släktforskarförbund. Vi vänder oss i första hand till släktforskare, men även lokalhistoriker, bya- och hembygdsforskare finns bland våra medlemmar. Vi har medlemsmöte en gång i månaden, med undantag för sommarmånaderna.

Vid varje möte hålls ett föredrag, oftast av en inbjuden föredragshållare. Under kvällen gör vi paus för en fikastund. Förutom våra medlemsmöten brukar vi avsluta säsongen med en bussresa på våren.

Styrelsen

Ordförande: Björn Thunberg, bjorn.thunberghsand@gmail.com
Vice ordförande: Magnus Holmqvist, klockaresvedjan@telia.com
Sekreterare: Maria Nordlund, murray30@hotmail.com
Kassör: Sig-Britt Ahl, sigbritt.ahl@gmail.com
Ledamöter: Monika Vennerbring, monika@vennerbring.se
Jan-Ola Nordin, janola.nordin@gmail.com
May-Gun Näslund, ke.mg.naslund@gmail.com

Revisorer

Seved Granberg, sammankallande
Yngve Wik, ledamot
Ola Eriksson, ersättare

Valberedning

Birgit Eldrot, sammankallande
Herbert Grahn
Lennart Öhman

Hemsideadministratör

Sig-Britt Ahl

Hemsida

www.harnoforskare.eu

Ansvarig utgivare

Björn Thunberg, bjorn.thunberghsand@gmail.com

Medlemsavgift

Enskild medlem 150 kr/år; familjemedlem 50 kr/år: studerande upp till 18 år 25 kr/år; företag/föreningar 500 kr/år.

Avgiften betalas till Nordea Plusgirokonto 436116-8 Härnösands släktforskare.

Glöm inte att uppge namn, postadress och e-postadress.

Ordförande har ordet

Foto: Örjan Leek

Snart lägger vi ytterligare ett släktforskningsår åtsidan för arkivering.

Ett år som inte hellre riktigt blev vad vi tänkt oss.

En av landets mest kända författare myntade uttrycket ”döden, döden.” Det var Astrid Lindgren, som när hon och systemen samtalade via telefon och då valde att på det sättet snabbt avklara ett resonemang rörande känsligt ämne. Bra där, menar jag och skriver ”covid,covid” så är vi klara med det ämnet. Fast så är det ju inte. Den här segdragna pandemin verkar inte ens forskare och Folkhälsomyndigheten ha koll på. Det är nog så att ”we the people” och då vi alla måste rätta oss efter lagda bestämmelser och råd för att stoppa smittspridning.

I arkivstaden händer det saker. Det planeras för nya arkivlokaler. Riksarkivet och Skatteverket planerar att bygga nya lokaler tillsammans på Saltviksområdet. Vad det här kommer att innebära för verksamheten på Arkivcentrum Nord – Näringslivsarkiv i Norrland, Föreningsarkiv Västernorrland och Kommunarkivet är för närvarande oklart. Arkivhuset på Jonas Bures plats stod 1919 färdigt som militärkasern. 1931 övertog Norrlands Vanförestalt byggnaden. 1983 hade Landsarkivet etablerat sig i lokalerna. Vad kommer nu hända med den statliga byggnaden vid Rosenbäckshallén?

Vad som i det senaste hänt och vad som är på gång i föreningen och arkivvärlden berättas om på sidorna ”Senaste Nytt”.

Vi har åter sammanställt ett nummer av Bäfvernytt och hoppas att du tycker den blir intressant att läsa.

Passar också på att tacka er medlemmar för att ni troget, ännu ett pandemiår, stöttat

Härnösands Släktforskare och jag avslutar med att önska er en God Jul och ett Gott Nytt år och naturligtvis -

Trevlig läsning!

INNEHÅLL

02	Styrelsen och övrig information
03	Ordförande har ordet
05	Senaste nytt
09	Präst och läkare - Ett jämtminne från 1830-talet.
13	Världens största släkt
14	Språket i Härnösand
16	Torsten Buchts antavla
17	30 nov. 1718 vid Fredrikstens fästning, Norge
18	År 1721 - Härnösand brinner!
22	Blev din släktgård bränd av ryssarna år 1721?
25	Utansjö för inte så länge sedan
26	Kvällspromenad runt Nattviken
27	1921-01-26
30	Bokrecensioner

December | 3/78

Ansvarig utgivare

Björn Thunberg

bjorn.thunberghsand@gmail.com

Redaktionskommittén

Lillian Rathje (redaktör)

Yvonne Thunberg (programkommittén)

Ola Eriksson (föreningen)

Redaktionellt material

Bidrag till medlemsbladet skickas till

bjorn.thunberghsand@gmail.com

Skriv gärna i ren text, men det går också bra att skicka text som PDF-fil. Tipsa oss gärna om boktips och annat intressant som har att göra med släkt- & hembygdsforskning.

Medverkande i detta nummer

Sig-Britt Ahl, Torsten Bucht, Herbert Grahn, Lars Högberg, Tony Korpenklo, Yvonne Thunberg och Maria Öman

Tryck

Härnösands kommun

Framsidas foton: Rolf Boström

FJÄRRVÄRME | VATTEN | ELNÄT | ÅTERVINNING | BIOGAS | VINDKRAFT

Vi bidrar till ett
ekonomiskt,
socialt och
ekologiskt hållbart
Härnösand.

För alla generationer.

**HÄRNÖSAND
ENERGI & MILJÖ**

– Du kan lita på oss!

www.hemab.se

SENASTE NYTT

Föreningens medlemsmöten flyttas till ny lokal

Styrelsen har tagit det smärtsamma beslutet att efter många år, inte längre nyttja Mittnordensalen som mötesal.

Skäl: Riskarkivet Landsarkivet, Jonas Bures plats, har ändrat öppettider. Följden blir att tidpunkt för medlemsmöten skulle bli kl. 17.00–19.00. Det i sin tur innebär att medlemmar som slutar sitt arbete 17.00/18.00 blir missgynnade och kan komma att missa föreningens aktiviteter. Flytten kommer att innebära ökade kostnader för föreningen något som vi får lösa. Samverkan med Landsarkivet har inneburit ständig tillgång till möteslokal något som föreningen verkligen uppskattat. Härnösands Teater - Foajén blir ny möteslokal.

Hoppas ni fortsatt kommer att hitta till oss.

Datum och tidpunkt för medlemsmöten 2022 har ännu inte fastställts.

Vi återkommer med information om det.

Om medlemmar

Glädjande är att medlemsantalet har ökat under pågående pandemi och idag läses vår Bäfvernytt i bl.a. Schweiz, Thailand och USA. Hur spännande är inte det?

FOTO: Magdalena Emreus

Genomförda aktiviteter 2021

September

På Stadsvandring, i rysshärjningarnas spår år 1721 med hembygdsforskaren Lars Högberg..

November

Kvällspromenad runt Nattviken med "Skvätten" Maria Nordlund och Sara Öman och lyssnade till blandade berättelser, vissa smått ruskiga, ur Härnösands historia.

December

Hur firades julen förr i våra trakter? Om förberedelser, traditioner och Skådebröd berättade "Skvätten" Sara Öman,

Kommande aktiviteter 2022

15 januari

Släktforskningens dag 2022 med tema "Släktplatser", med andra ord gårdar, orter och andra släktrelaterade platser. Programplanering på går.

Februari

Vi återkommer med datum. Petrus Brandell, kyrkoherde i Nordingrå under 50 år, om honom berättar Lars Parkman även han kyrkoherde i Nordingrå.

Vi har deltagit vid

10 September

EU-minister Hans Dahlgren besökte Härnösand och invigde det nya Europa Direkt-kontoret på Sambiblioteket. Idag finns i landet 15

kontor. I samband med in-
vigningen överlämnades den
sedvanliga gåvan, som sedan
2000 förknippas med arkiv-
länet och arkivstaden Här-
nösand, början på en antavla
och informationsmaterial om
hur man kommer igång med
sin släktforskning. Samtidigt
fick ministern kännedom om
sin koppling till Västernorr-
land.

14 oktober

Besök av Släktforskarförbun-
dets representant Bertil Sun-
din som informerade om vad
som var på gång i förbundet.
Hur har föreningen kunnat
arbeta under pågående Pan-
demi? Det undrade Bertil S
och styrelsen berättade.

Under året har Björn T till 149
personer överlämnat början
till ett eget släktträd och infor-
mation om hur och var de kan
börja sin forskning. Så sprids
släktforskning och samtidigt
sätter vi Arkivstaden Härnö-
sand på kartan.

November

Arkivens dag 2021 fanns vi på
plats i Läsesalen – informera-
de om föreningen och hjälpte
till med släktforskningspro-
blem. - Eva Kaijser berättade
om sin farmor läkarpionjären
Anna Kaijser (1870-1947)
Hon var gift med Fritz Kaij-
ser, överläkare på lasarettet i
Härnösand. Fritz K. ledamot
och sedermera ordf. Stads-
fullmäktige.

Ett mycket intressant före-
drag om en kvinna som valde
att gå sin egen väg. I övrigt
erbjöds fotografering i gam-
mal fotoateljé och rundtur på
arkivet.

Släktforskarna fanns även
representerade och deltog i
planeringen tillsammans med
Länsmuseet, Riksarkivet och
Kommunen, inför den stu-
diecirkel som startar upp 17
januari 2022, januari 2022,
inspirerade av SVTs satsning
”Det sitter i väggarna”.

Foto Sig-Britt Ahl

Husens hemligheter

*Gillar du historia? Gillar du hus? Gillar du berättelser om människor?
Tycker du det låter roligt att forska fram tidigare okända historier?
Då kanske "Husens hemligheter" är något för dig?*

Vi bjuder in till en studiecirkel inspirerad av "Det sitter i väggarna"!
Med utgångspunkt i en av byggnaderna på friluftsmuseet väljer du din favorit.

Kursstart 17 januari 2022. Kontaktperson Emma Heissenberger Västernorrlands museum.
emma.heissenberger@vnmuseum.se

Riksarkivet

Härnösands
kommun

**VÄSTERNORRLANDS
MUSEUM** | Fri entré
www.vnmuseum.se
Härnösand
Tfn 0611-886 00

MURBERGET
FRILUFTSMUSEUM

Aktuellt om släktforskning

Släktforsningsprogrammet
Holger - ny version på gång
– Holger 9

<https://www.holgerdata.se/holger9/>

Förbundet meddelar: Ny version, på USBminne, av Sveriges dödbok,

Böcker och kopior till salu

Härnösands Släktforskare har i en gåva från Agneta Olofsson fått en samling med böcker och kopior av olika slag, Hennes önskemål är att den skall försäljastill föreningens fromma.

Vill du köpa något ur samlingen gör du en beställning till ordföranden -bjorn.thunberghsand@gmail.com. – Kom också överens med Björn var du hämtar din beställning. Vill du ha den skickad tillkommer portokostnad. – Betalar gör du till Nordea Plusgirokonto 436116-8 Ange ditt namn och vad du beställt.

Vid köp av hela serien Skellefteåbygdens historia (del 1-8) och hela serien Släktforskarnas årsbok (1996-2010) lämnas rabatt. Om du beställer flera skrifter/böcker lämnas rabatt.

Nedan följer några exempel (för hela listan se bifogad pdf-fil).

Både böcker och kopior		kopia	Pris
	Listor på båtsmän ur boken ”Västernorränningarna 1986, Harry Mohlund.	x	10:-
	Fjällsjö C:1. Kopior av Kyrkböcker och längder 1684-1751	x	10:-
	Orange Pärm märkt 1600-tal innehållande kopior på tionde- och manskapslängder från Gudmundrå samt socknar i Sollefteå kommun.	x	10:-
	Pärm innehållande kopior på Ramsele härads domböcker 1628-1790	x	10:-
	Pärm märkt 1542-1599 innehållande kopior på tionde- och manskapslängder från Gudmundrå samt socknar i Sollefteå kommun.	x	10:-
Sjöberg, Bengt	Rötter i Anundsjö- en bygd nolaskogs		30:-
Skelleftebygdens historia Del 1	Westerlund: Kolonisationen, uppodling och utveckling. Seder och bruk, skorock, folketro och sägner.		30:-

Präst och läkare ett jämtminne från 1830-talet

TEXT: **HERBERT GRAHN**

*En liten berättelse om min farfars farfar, Anders Byström
1791-1873 - Komminister och Medico-Theologie stipendiat.
Källor är herdaminnen i Torp och Borgsjö, tidskriften Jämten,
Ruben Thurhagen samt egen forskning.*

Från tidskriften Jämten
Präst och Läkare. De var naturligtvis på den ”gamla, goda tiden, som två sådana titlar rimligtvis läto förena sig om en person. I våra dagar skulle det platt inte gå för sig.

Den gamla, goda tiden, ja, det var annat då och nu. Skulle en bondson studera på den tiden.....så var det aldrig tu tal om vilken bana han skulle välja, han skulle naturligtvis bli det bästa och förnämsta af allt - präst. Så aktadt och vördadt var prästerskapet då - ja, det ar en gammal god tid!

Däraf kom det sig också, att Anders B. blev präst och pastorsadjunkt i Offerdal. Hans

far var bonde i Sunne och så pass förmögen, att han ansåg sig kunna hålla sina fyra söner i skolan. En af dessa blef sedermera kyrkoherde i ett af Jämtlands större pastorat, två gingo endast en kortare tid vid Frösö trivialskola och återvände sedan til bondeståndet igen, och den yngste af dem, Anders Byström genomgick Frösö trivialskola, fortsatte sedan i Hernösand och blef i sinom tid inskrifven som student vid Uppsala universitet.

Detta var nu allt som sig borde, och sedan år kommit och gått, väntade fadern att snart äfven få hälsa sin yngste son som välbeställd präst. Men så en vacker dag fick han veta,

att Anders där bort i Uppsala icke det ringaste ägnade sig åt prästerliga studier. Han hotade honom med att gå miste om allt understöd hemifrån och för alltid anses som den förlorade sonen, för hvilkens skulle den gödda kalfven aldrig skulle slaktas, om han ej bättrade sig och blef präst.

Huruvida nu Anders B. ansåg penningunderstödet hemifrån oumbärligt för sina studier - han hade dock lyckats förskaffa sig förmånlig akademisk kondition - eller om det berodde på det..... sina kära förhoppningar om att en gång, blifva läkare, utbytte medicin och lansett mot kappa och krage och fick till faderns stora belåtenhet för-

ordnande som pastorsadjunkt i Offerdal.

Sina medicinska studier öfvergav han dock aldrig, och litet eller intet hör man talas om hans prästerliga förrättningar, men dess mera om hans verksamhet som läkare. Nåja, hade det varit i våra dagar, hade han nog fått avsäga sig läkarevärdigheten och nöja sig med graden underkvacksalfvaretiteln, ty det är ju vara skillnad däremellan, påstå fackmän åtminstone.

Att hans kvacksalfveri dock icke var ren tilltagsenhet utan grundade sig på vetenskapliga studier, det visade tydligt såväl det sätt, hvarpå han behandlade sina patienter, som fick de många lyckade kurer han utförde, och som mången äldre jämte ännu torde påminna sig.

Anders B. var som klippt och skuren till kirurg ochbara sår och fingrar eller utföra någon annan operation tycktes också för honom vara vida intressantare än att döpa, viga och begrafva folk och aldrig såg man honom vara..... vid en svårare operation. Det berättas att han under en resa utfört ett s.k. kejsarligt snitt, som lyckats så väl, att både moder och barn öfverlefde operationen. 1/.

På hans gård kunde man stundom finna åtta....som samtidigt medfört sjuklingar för honom. Många sådana vara äfven inackorderade i gårdarna rundt omkring för att undergå en medicinsk undersökning och dagligen besöktes af Byström. Bland dessa senare märktes ofta sådana, som ledo af benröta. Mot dessa ordinerade han en radikal svältkur.ånga af dem ditkommo med fyllda matsäcksskrin, men måste med icke liten grämselse afstå från dem och nöja sig med en mager kost af mjölk och bröd, nått och jämnt så mycket att de kunde uppehålla lifvet. Huruvida sådana svältkurer numera af läkare föreskrivas vid fall af benröta, är mig obekant, men säkert är, att äfven B:s benrötspatienter blefvo friska, och några av dem lefva ännu. Vid olycksfall anlätades han också ofta. Än var det någon som huggit sig, och en annan, som spräckt hufvudskålen, och hvars gapande sår måste sys igen, än åter kom det ett ilbud, som hämtade honom till en svårare förlossning.

Bland sina många patienter räknande B. stundom äfven sinnesrubbade och sådana, som ådragit sig ”delirium tre-

mens”, och vid hvilkas skötande han ofta måste använda både lek och allvar för att komma i tillfälle att behandla dem. Så berättas det bland annat om en dylik patient, som var särdeles våldsamt af sig och ständigt måste vaktas, att han vid B:s ankomst bittert beklagade sig öfver, att en hop behornade smådjäflar sprungo upp och ned på väggarna, utan att hans vaktare ville hjälpa honom att jaga bort dem. Dessa förnekade naturligtvis, att några sådana småttningar funnos i rummet - i synlig måtto åtminstone - och uppretade honom därigenom mera.

B. däremot höll genast med honom, påstod sig äfven tydligt se de små fulingarna och började att med alla krafter piska väggarna med ett stort björkris, allt under det den sjuke gnuggade händerna af förnöjelse. - Men - sade B. sedan piskningen fortgått en stund - detta hjälper dock icke riktigt, men jag vet ett annat medel, som säkert skall drifva bort dem, och det är att spruta blod på dem, varmt människoblod. Hvar skall jag få sådant ifrån? Kanske du vill ge mig litet? Du har ju så mycket där i din ena arm.

1/ Ruben Thurhagen berättade en historia från tiden när Anders Byström var präst i Borgsjö. Det var mitt i vintern som en kvinna skulle föda och var tvungen att åka in till Ånge, men vid höjd med Jämtkrogen gick vattnet och Anders Byström var tvungen att förlösa barnet med kejsarsnitt med hjälp av en fällkniv. Både modern och barnet klarade sig. Sina medicinska kunskaper hade Anders fått genom några läkarstuderande som han hade kontakt med under sin studietid. Han ville egentligen bli läkare men fadern sa att i så fall skulle han inte betala utbildningen. Nu fortsatte Anders sin prästbana, men fick ju ändå nytta av sin nyfikenhet inom medicinens område.

Den sjuke hade redan fått förtroende för B. för hans medhålls skull och räckte honom beredvilligt armen, hvarvid B. helt kvickt öppnade ådern och aftappade honom rätt mycket blod. Patienten blef därigenom helt lugn och foglig och lät godvilligt behandla sig.

Oaktadt sin lifliga praktik stod dock B. på vänskaplig fot med Jämtlands dåvarande enda stationerade läkare, doktor Rissler, och hos apotekare Perman hade han årsräkning. Till den senare vandrade också hans lilla adjunktslön och återsändes i form af medicin att fylla luckorna i hans välförsedda husapotek. Hans recept expedierades också alltid utan gensägelse, om de än föreskrefvo giftiga medikamenter. B:s onekligen vackra och förtjänstfulla verksamhet inbringade honom slutligen en större guldmedalj med Karl XIV Johans bild prunkande å ena sidan och inskriptionen ”För medborgerlig förtjänst” å den andra. Andra tider, andra seder! Då kunde han vara vän med ortens läkare och belönas med guldmedalj, nu skulle han ha blifvit anmäld till åtal och måhända fått vidkännas guldvärdet af sin medalj i form af böter!

B. vistades äfven en tid som pastorsadjunkt i Undersåker, men sökte och erhöll sedermera en komministratur i Medelpad. Äfven där förskaffade han sig ett känt namn genom sin läkareverksamhet och anlidades mycket af både när- och fjärrboende. Att han

äfven förstod att sköta sin egen hälsa till det sista obrutna kropps- och själskrafter. Han dog 1873 vid 81 års ålder.

Som han aldrig kom sig för att taga pastoralexamen, blef han heller aldrig annat än komminister, och som sådan dog han. Hvad månede han dock ha blifvit, om han i ungdomen fått följa sin inre maning och gått den väg hans böjelse utstakade för honom? Kanske hans namn då räknats med bland våra vetenskapsmäns! Hvem vet? Säkerligen var det dock en feltagen bana som ändades med honom, om än hans lifsgärning var större än mången annans.

Herdaminen Torp o Borgsjö

Anders Byström (1846-73), f. 20 juli 1791 i Sunne; fadern var hemmansägaren Olof Olofsson i Fanbyn, modern Christina Persdotter från Digernäs. Stud. i Upsala 1 okt. 1811, disp. pro ex. vt. 1815, tjänstgjorde som vikar. lärare vid Frösö skola fr. 1 okt. 1821 t. o. m. vt. 1823 och vt. 1824, prästv. 20 juni 1824, erhöll s. å. premium för medicinska studier, adj. i Häggenås s. å., past. adj. i Offerdal 1 okt. 1825, t. f. past. därst. 1 maj 1830-maj 1833. Hugnades af Kgl. Maj:t med belöningsmedalj i guld för ådagalagdt nit och välförhållande, past. adj. i Undersåker och lärare vid Rachlöwska skolan därstädes 1842; utn till komm. i Brunflo Näs okt. 1844, men

tillträdde ej, enär han dessförrinnan erhållit fullmakt

som komm. här i Torp-Borgsjö 1846 med tilltr. 1 maj s. å. Afled i Borgsjö

G. 1) 9/11 1826 i Lit m. Maria Catharina Pallén, f. 1799, dotter af khden

därst. Paul J. Pallén, d. i Borgsjö prästgård 29/8 1861;

2) 17/2 1870 m. Margareta Elisabet Grafström, f. 1835, barnlös.

Barn: Gustaf Abraham, f. i Offerdal 12/6 1832, studerande, d. 21/1 1852 i Borgsjö, Isac Gottfrid, f. 6/7 1835, skollärare i Lit; Olof, handlande i Borgsjö; Johanna

Christina, g. 8/9 1859 m. v. komm. i Borgsjö Lars Olof Höglund.

Tr.: De discrimine philosophiæ Criticæ & disciplinæ, quæ ab Identitate nomen

habet, p. 3. præf. And. Södermark. Ups. 1815.

Tillägg angående titeln Teologie Medico

Vid båda universiteten (Lund och Uppsala) blef emellertid lärarepersonalen ökad och åtskilliga förbättringar äfven i öfrigt införda i den akademiska undervisningen. Upsala universitet hade 1806 fått ett seminarium för presters bildande och redan några få dagar efter statshvälfningen 1809 blef ett dylikt inrättadt äfven i Lund samt en särskild professor i pastoralteologi tillsatt. År 1812 tillkom vid Lunds akademi en särskild professur för grekiska språket, och den professur, Anders Retzius innehaft, delades i trenne, en för kemi, en för naturalhistoria samt en för ekonomi och botanik.

Samma år inrättades äfven i Lund det kliniska institutet för läkares bildande. Följande året tillkommo vid samma högskola två ytterligare lärostolar, en i lefvande språk samt en i astronomi och fysik. För Upsala universitet blef år 1811 ny stat utfärdad.

Vid 1809 års riksdag framställdes ett förslag att genom en förening af studier i teologi och medicin söka utbilda de blifvande församlingslärarne äfven till församlingsläkare. Förslaget omfattades af ständerna med välvilja och särskilda stipendier anslogos vid universiteten för de teologie studerande, som tillika ville studera medicin. En särskild lärokurs i denna »rural- och pastoral-medicin» inrättades, och man ansåg två till tre terminer vara tillräckliga för denna kurs. Fakulteterna gjorde sig dock ej stora förhoppningar om dessa studier.

Inom den teologiska befarade man, att det teologiska studiet skulle förlora hvad det medicinska vann, och inom medicinska fakulteten väntade man af de blifvande prest-läkarne på sin höjd, att de vanliga läkareböckerna blefve »med mera förstånd begagnade». Undervisningen ordnades emellertid inom en särskild s. k. medico-teologisk fakultet och var, enligt ett reglemente af den 18 Mars 1813, delad i två kurser, hvardera om tre terminer, för hvilken tid stipendierna åtnjötos; men sedan ständerna vid 1823 års riksdag indragit arvodet till läraren och nedsatt stipendierna för båda universiteten från 5,000 till 2,000 rdr, upphörde den särskilda undervisningen och stipendiaterna förbundos blott att genom studier på egen hand förskaffa sig de enligt reglementet erforderliga kunskaperna. Fakulteten upplöstes och stipendietiden inskränktes till 2 terminer. I sjelfva verket upphörde härmed de medico-teologiska studierna.

Den ofvannämnda läroverkskommittén föreslog i sitt år 1828 afgifna betänkande flera tillökningar i så väl lärarepersonalen som aflöningsstaterna vid båda universiteten, men anslag härtill beviljades blott till någon del af ständerna vid 1828 och 1834 årens riksdagar.

Utdrag <http://runeberg.org/sverhist/10/0401.html>

Världens största kartlagda släkt

TEXT: SIG-BRITT AHL

LÅNGARYDSSLÄKTEN

Världens största kartlagda släkt

Vilken släkt har blivit noterad i Guinness rekordbok två gånger? Dels som världens största kartlagda släkt (1988) och dels för att ha hållit det största släktnötet med drygt 2500 deltagare (1991)?

Vilken släkt omfattar totalt ca 254 000 personer (inklusive ingifta och motsvarande) och spänner över 19 generationer? Med 190 000 släktmedlemmar fortfarande i livet är släkten närmare 2 procent av Sveriges befolkning.

Svaret är Långarydssläkten! (här kan väl loggan passa in!)

Utgångspunkten för släkten är länsmannen Anders Jönsson (ca 1662–1716) och hans hustru Ingrid Nilsson (1676–1753) i Långaryd. Deras efterkommande började utforskas på 1970-talet och kartläggningen har sedan utvidgats till både stamfaderns och stammoderns anor och personer som härstammar från dem, till exempel syskon till Anders och Ingrid.

Långaryds socken, som räknar flest släktingar och har gett namn åt släkten, ligger i Småland, på gränsen till Halland (i nuvarande Hylte kommun).

Släktmedlemmar finns i 289 av Sveriges 290 kommuner, alla 50 delstater i USA och ett 70-tal andra länder.

Det finns en del kända namn i släkten, som till exempel Sveriges första kvinnliga biskop Christina Odenberg i Lund, fysikern professor Bodil Jönsson och författaren Alf Henrikson.

Något udda är att det kinesiska statsrådet och krigsrådet Tscheng Sean Yang (1904–1951) ingår, visserligen ingift, men ändå!

Långarydssläktens medlemmar är spridda över hela Sverige, men fördelningen inom landet är ojämn. De allra flesta bor i den västra delen av Götaland (Halland, västra Småland, Västergötland med Göteborg och Skåne). Många släktmedlemmar har flyttat till något av landets storstadsområden. Göteborg och Stockholm är numera tvåa respektive trea på listan över kommuner med störst antal släktmedlemmar.

Halmstad är den kommun som befolkas av flest släktmedlemmar, ca 17 500.

Utanför Sverige bor drygt 20 000 kända medlemmar av Långarydssläkten. Merparten av dessa (12 500) bor i USA. I Danmark, Norge, Kanada och Storbritannien finns vardera 750-1000 släktmedlemmar. Släkten har förgrenat sig till totalt omkring 70 länder i alla världsdelar.

I Västernorrlands län finns 850 släktmedlemmar och i Härnösand finns 75.

Jag är en av dem!

Jag tillhör Långarydssläkten genom min farmor, Jenny Samuelsson.

//Sig-Britt Ahl

Språket i Härnösand

UR: Skrifter utgivna av Nämnden för Svensk Språkvård

Svenskt riksspråk i regionala skiftningar

Nr 3 – *Torsten Bucht*

Sammanställning av Yvonne Thunberg

Den språkart, som ligger till grund för min nu framlagda undersökning av härnösandsmålet (hsdm.), är den jag bäst lärt känna alltifrån barndomen, nämligen den språk som i början av 1900-talet var brukligt i borgar- och tjänstemannakretsar i min hemstad. Från 1920 har jag gjort anteckningar om detta språk. Till min mor, fru Linnea Bucht (1860-1945), och hennes syster, folkskollärarinnan Irene Sidner (1855-1941), står jag i största tacksamhetskuld för huvudparten av de ord och uttryck från äldre tid, som här återgivits.

En vansklig sak har varit att dra gränsen mellan allmänt riksspråk och det norrländska i dess härnösandska utformning. Kanske har ett och annat här tagits med, som egentligen är gott allmänt riksspråk. Givetvis kommer å andra sidan den initierade läsaren att sakna en del norrländska särdrag, som jag inte uppmärksammat. Ännu svårare har det varit att urskilja stilarter inom härnösandsmålet. Åtskilligt av vad jag kallat landsmålsfärgat (lmf.) torde en del stadsbor anse som normal härnösandska. Vid en närmare granskning visar det sig, att härvidlag också en olikhet mellan olika tids-

skeden föreligger. Ord och uttryck, som på mig verkar landsmålsfärgade eller inte riktigt ”vårade”, var tydligen fullt gängse bland ”högreståndspersoner”, födda omkring mitten av 1800-talet. De normer jag sökt ange för vad som är landsmålsfärgat eller icke blir följaktligen i många fall osäkra. En svårighet har också varit att inordna och i stilistiskt hänseende karakterisera språket på Härnösands landsbygd, ett område som hör till Härnösand.

Genom samtal alltifrån skolåren med min gode vän rektor Erik Bergfors har jag lärt mycket om härnösandsmålet. Nästan alla de notiser om språket på Härnön, som här medtagits, och en mängd ytterst värdefulla uppgifter om

INNEHÅLL	
Förord	III
<i>Ljullära</i>	
Vokaler	1
Huvudtoniga stavelser 1 — Icke huvudtoniga stavelser 9	
Konsonanter	15
Kvantitet	29
Accent	30
<i>Formlära</i>	
Substantiv	40
Böjning i plur. m. m. 40 — Kasus 42 — Obest. och best. form 44	
— Genus m. m. 44 — Hypokoristiska former av mask. dögnamn 47	
Adjektiv och adverb	47
Adjektiv som attribut före sbst. 47 — Adjektiv i predikativställning m. m. 50 — Komparativ 51 — Adverb 51	
Räkneord	52
Pronomen	53
Pers. pron. 53 — Poss. pron. 55 — Demonstr., interrog. och indef. pron. 55	
Verb	56
Starka verb 56 — Svaga verb 58 — Några oregelbundna verb 61	
— Presens particip 62 — Supinum 62 — Passiv form (s-form) 62	
Prepositioner	64
Konjunktioner	65
Notiser till syntaxen	65
Prepositionalös konstruktion vid vissa adjektiv 65 — Ordföljden 66	
— Prefixet o- 67 — Pleonastiskt som (i indirekta frågor) 68	
Ordlista	69
Några förkortningar	150

härnösandsmålet i övrigt har lämnats av lektor Helge Bergfors. Med fil.mag. Sven Vallmark har jag fått diskutera en rad problem rörande vårt genensamma modersmål, och han har haft vänligheten att granska en del av uppsatsen i manuskript. Kontraktsposten Paul Silén, docenten lektor Sven Silén och fil.stud. Ann-Sofi Silén, tre generationer av samma familj, har besvarat många frågor, särskilt rörande brukligheten av speciella härnösandsord.

Till alla nu nämnda personer framför jag mitt varma tack.

De citat från norrlandsförfattare, som nedan meddelas, härstammar till stor del från en excerptsamling i Landsmålsarkivet i Uppsala, gjord av läroverksadjunkt Jean

Berglund (J. Bd) Ur Ludvig Nordströms skrifter, särskilt "Borgare", har jag anfört ytterligare en del språkprov. I fråga om Birger Sjödin har jag kunnat bygga på en förträfflig excerptsamling i Landsmålsarkivet, sammanställd av docent Karl-Hampus Dahlstedt. Det har inte alltid varit lätta att beträffande dess författare avgöra, vad som är avsett att vara härnösandsmål eller vanligt ångermanländskt landsmål (lm.) och min bedömning är nog i flera fall diskutabel. Bland övriga författare av vilkas skrifter ja dragit nytta, vill jag tacksamt nämna kontraktsprosten Georg Bergfors.

Professorerna Valter Jansson och Gösta Bergman, som på olika sätt befordrat tillkomsten av denna undersökning och låtit den ingå i den av Nämnden för svensk språkvård utgivna skriftserien, ber jag att hjärtligt få tacka för all hjälp. I detta sammanhang ville jag få framhålla, vilken betydelse Gösta Bergmans artikel ; Arkiv f. nord. Filol. 66, "Nordliga provinsialismer i det bildade svenska talspråk", haft för utarbetandet av min översikt. Hans rikhaltiga materialsamling och hans utförliga utredningar av grammatiska frågor och enskilda ord har givit mig många uppslag och i en mängd fall gjort det

möjligt för mig att nöja mig med en hänvisning till hans arbete.

Till Stiftelsen J.C. Kempes Minne och Magn. Bergvalls stiftelse riktar jag ett vördsammt tack för det frikostiga understöd, som möjliggjort skriftens utarbetning och tryckning.

Uppsala i januari 1961

Torsten Bucht

Nämnden för Svensk Språkvård -(stiftad 1944) hade till uppgift att följa det svenska språkets utveckling i tal och skrift samt utöva en språkvårdande verksamhet. Den skulle åstadkomma nordiskt samarbete på språkvårdens område i syfte att vidmakthålla och stärka den nordiska språkgemenskapen.

2007 upprättades Institutet för språk och folkminnen (Isuf) är en statlig myndighet. De samlar in, bygger upp och sprider kunskap om språk och kultur i det flerspråkiga Sverige och står till tjänst med upplysningar i frågor om språkriktighet.

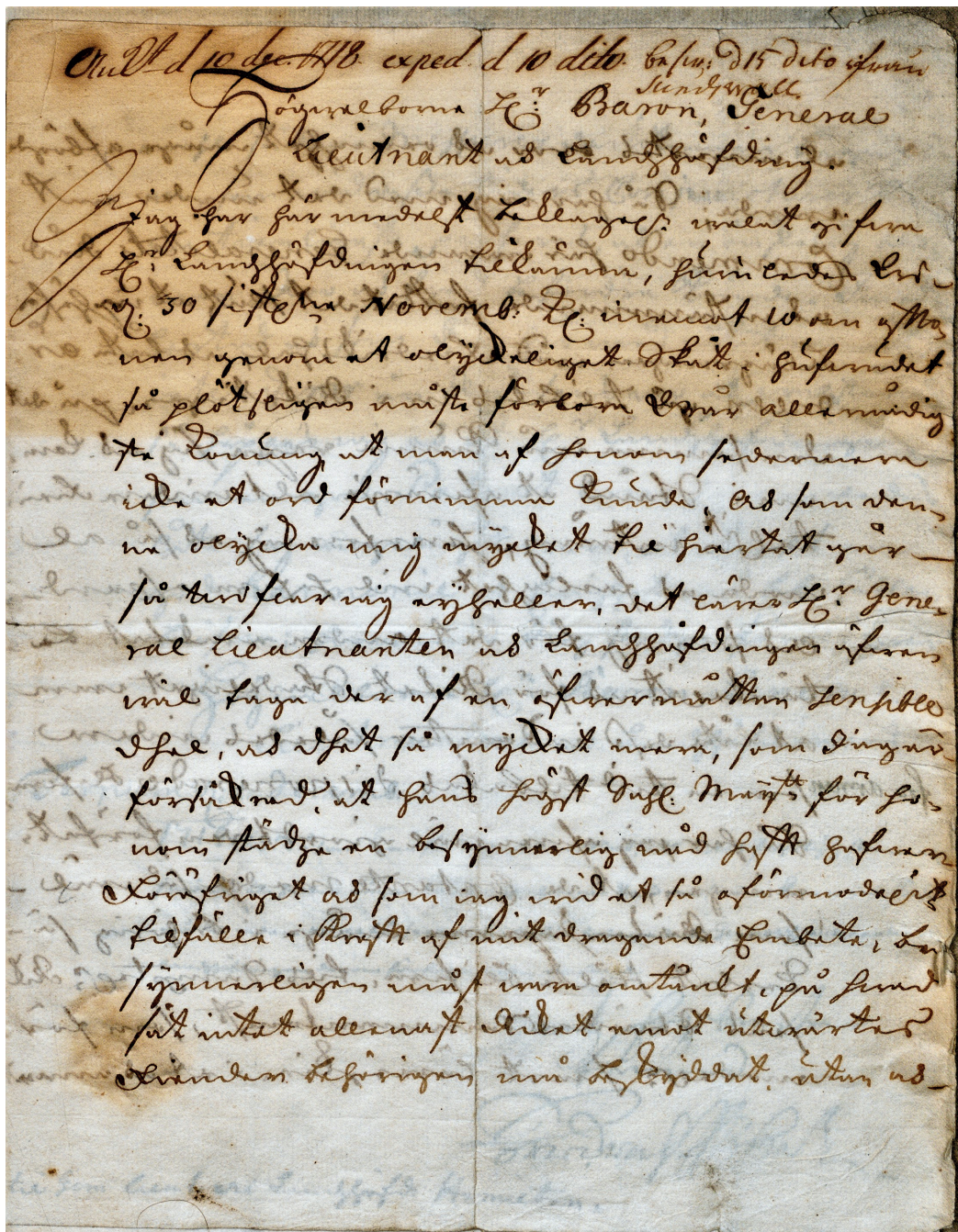
Att ta del av - På Biblioteket finns 3 ex av Språket i Härnösand. 2 ex. för utlåning och 1 ex för att läsas på Biblioteket.

<p>2</p> <p>Gustaf Wilhelm Bucht f. 1848-02-24 Prästgården Karl Gustaf, Norrbottens län d. 1913-08-18 6:e Kvarteret Härnösand, Västernorrlands län Rektor 6:e Kvarteret Härnösand, g. 1883</p>	<p>4</p> <p>Henrik Bucht f. 1810-03-07 Hedenåset Hietaniemi, Norrbottens län d. 1857-12-05 Prästgården Karl Gustaf, Norrbottens län Kyrkoherde Prästgården Karl Gustaf</p> <p>—g. 1846-04-21</p>	<p>8</p> <p>Gustaf Bucht f. 1778-04-18 Koivukylä, Hietaniemi, Norrbottens län d. 1850-03-22 Koivukylä, Hietaniemi, Norrbottens län Klockare, Organist Koivukylä, Hietaniemi</p> <p>—g.</p> <p>Brita Johansdotter Rousu f. 1777-02-18 ?, Övertorneå, Norrbottens län d. 1850-02-05 Koivukylä, Hietaniemi, Norrbottens län Koivukylä, Hietaniemi</p>	<p>16</p> <p>Henrik Bucht f. 1747-02-24 Koivukylä, Hietaniemi, Norrbottens län d. 1804-12-16 Koivukylä, Hietaniemi, Norrbottens län Klockare Koivukylä, Hietaniemi</p> <p>—g.</p> <p>Apollonia Tuoma f. 1742-11-27 d. 1804-08-31 Koivukylä, Hietaniemi, Norrbottens län Koivukylä, Hietaniemi</p> <p>17</p> <p>18</p> <p>19</p>
<p>1</p> <p>Ernst Torsten Axel Bucht f. 1893-01-23</p> <p>Härnösand, Västernorrlands län d. 1969-06-24 Luthagesplanen 18 A Uppsala domkyrkoförsamling, Lektor Luthagesplanen 18 A Uppsala domkyrkoförsamling</p>	<p>5</p> <p>Isabella Charlotta Hacksell f. 1820-05-28 Hapakylä Övertorneå, Norrbottens län d. 1896-05-04 Tomt 84-85 [Haparanda] Nedertorneå, Norrbottens län Bagerska Prästgården Karl Gustaf</p>	<p>10</p> <p>Hans Wilhelm Hacksell f. 1789-02-08 Övertorneå, Norrbottens län d. 1870-05-07 Haapakylä, Övertorneå, Norrbottens län Kronofogde Haapakylä, Övertorneå</p> <p>—g. 1820-02-08</p> <p>Brita Kristina Grape f. 1795-05-04 Jukkasjärvi, Norrbottens län d. 1876-12-19 Haapakylä, Övertorneå, Norrbottens län Haapakylä, Övertorneå</p>	<p>20</p> <p>Jakob Vilhelm Hacksell f. 1754-08-25 Bygdeå, Västerbottens län d. 1820-02-16 ?, Ylitornio, Lantmätare Ylitornio</p> <p>—g. 1784-04-22</p> <p>Kristina Charlotta Lovisa Löfwing f. 1759-01-14 Bygdeå, Västerbottens län d. Ylitornio</p> <p>21</p> <p>22</p> <p>Isak Grape f. 1764-07-21 Prästgården, Övertorneå, Norrbottens län d. 1836-10-05 Haapakylä, Övertorneå, Norrbottens län Kronofogde Haapakylä, Övertorneå</p> <p>—g.</p> <p>Brita Katarina Olofsdotter f. 1769-00-00 Kangas*, Pajala, Norrbottens län d. 1832-11-09 Haapakylä, Övertorneå, Norrbottens län Haapakylä, Övertorneå</p> <p>23</p> <p>24</p> <p>Jakob Eriksson f. 1734-08-02 Djupsjö, Sidensjö, Västernorrlands län d. 1810-06-20 Rössjö, Sidensjö, Västernorrlands län Bonde Rössjö, Sidensjö</p> <p>—g.</p> <p>Kristina Andersdotter f. 1748-03-03 ?, Själevad, Västernorrlands län d. 1826-05-02 Prästgården, Björna, Västernorrlands län Rössjö, Sidensjö</p> <p>25</p> <p>26</p> <p>Henrik Jakob Berlin f. 1766-04-17 Härnösand, Västernorrlands län d. 1828-01-22 Prästgården, Resele, Västernorrlands län Kyrkoherde Prästgården, Resele</p> <p>—rel. 1787-</p> <p>27</p> <p>Elisabet Charlotta Edin f. 1766-00-00 Prästgården, Anundsjö, Västernorrlands län d. Gävle</p>
<p>3</p> <p>Anna Linnea Elisabet Sidner f. 1860-10-07</p> <p>Härnösand, Västernorrlands län d. 1945-10-01 Fristad Härnösand, Västernorrlands län Elementarlärarinna 6:e Kvarteret Härnösand g. 1883</p>	<p>Härnösand</p> <p>—g. 1844-08-10</p> <p>Kristina Charlotta Norinder f. 1823-02-27 Rensbo Hedemora stadsförsamling, Kop d. 1908-03-24 Kungsholmsgatan 15 Stockholms Kungsholm, Stockh</p> <p>Härnösand domkyrko fs</p>	<p>6</p> <p>Anders Sidner f. 1788-01-13 Rössjö, Sidensjö, Västernorrlands län d. 1852-03-10 Prästgården, Grundsunda, Västernorrlands län Kyrkoherde Prästgården, Grundsunda</p> <p>—g. 1814-05-01</p> <p>Margareta Charlotta Edin f. 1787-00-00 Gävle (X) d. 1845-02-23 Prästgården, Grundsunda (Y) Prästgården, Grundsunda</p>	<p>12</p> <p>Kristina Andersdotter f. 1748-03-03 ?, Själevad, Västernorrlands län d. 1826-05-02 Prästgården, Björna, Västernorrlands län Rössjö, Sidensjö</p> <p>13</p> <p>28</p> <p>Anders Norinder f. 1742-11-05 Gäddsjö, Nora, Västermanlands län d. 1805-05-24 Prästgården, Danmark, Uppsala län Komminister Prästgården, Danmark</p> <p>—g.</p> <p>Margareta Isopedia f. 1748-03-25 Prästgården, Morkarla, Uppsala län d. 1805-04-30 Prästgården, Danmark, Uppsala län Prästgården, Danmark</p> <p>29</p> <p>15</p> <p>Peter Adolf Pomp f. 1761-01-24 Kättsta Gärd, Haraker, Västermanlands län d. 1821-12-19 Hedemora stadsförsamling, Kopparbergs län Kommissarie Hedemora stadsförsamling</p> <p>—g. 1792-12-27</p> <p>Margareta Kristina Eckman f. 1764-04-22 Prästhyttan, Hedemora landsförsamling, K d. 1839-09-22 Hedemora stadsförsamling, Kopparbergs län Hedemora stadsförsamling</p> <p>30</p> <p>31</p>

30 nov. 1718 vid Fredrikstens fästning, Norge

Någon gång efter kl. nio, fann Karl XII slutligen sitt öde,

Det här brevet (1:a sidan) angående Karl XII:s död består av 4 sidor och kan beställas upp till läsesalen på Landsarkivet om man vill se originalet. Brevet är skrivet av generalissimus Friedrich av Hessen (senare Fredrik den förste), som var gift med Karl XII:s syster Ulrika Eleonora och, sänt till landshövdingen i Västernorrland friherre Hugo Hamilton.

Fredsförhandlingar med ryssland inleds 1718 på Åland. För att öka pressen på Sverige börja ryssarna härja längs Svenska kusten. 1721 angrips Norrlandskusten med början i Gävle. Generallöjtnant Hugo Hamilton förde befälet här.

Om rysshärjningarna i Härnösandsområdet kan du här i Bäfvernytt läsa Lars Högbergs information.

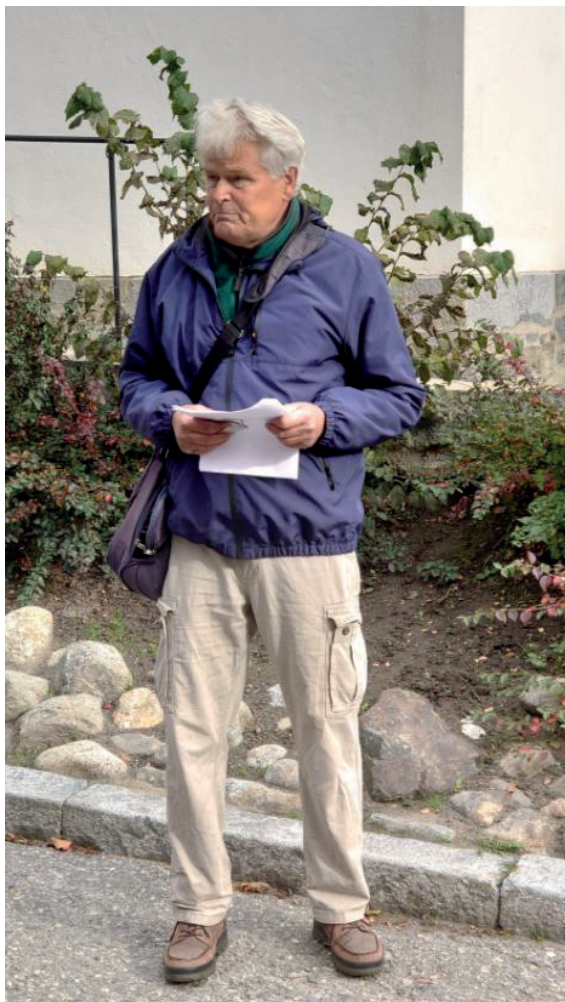
År 1721 – Härnösand brinner!

På stadsvandring, med hembygdsforskaren
Lars Högberg, i rysshärjningarnas spår.

I år är det jämnt 300 år sedan en rysk mordbrännarflotta brände staden Härnösand och hela den övriga Norrlandskusten. Det innebar slutet på det stora nordiska kriget 1700-1721 och myntade begreppet rysskräck som ännu lever i befolkningens minne.

År 1721 anföll tsar Peter i Ryssland den svenska kusten med en krigsflotta bestående av 90 galärfartyg, 7000 mans besättning och 500 kosacker med hästar. Målet var att plundra och bränna all bebyggelse längs Norrlandskusten; städer, bondgårdar och järnbruk. Den 17 maj inleddes anfallet mot Gävle, därefter brändes Söderhamn den 21 maj, Hudiksvall den 22 maj och Sundsvall den 25 maj. Sedan stod Härnösand på tur 28-30 maj. Efter att Piteå bränts den 14 juni gav Sverige upp och undertecknade freden i Nystad den 30 augusti.

Med ledning av de många uppteckningar som finns i våra omfattande arkiv kan vi göra en stadsvandring i Härnösand och steg för steg följa härjningarnas förlopp de ödesdigra majdagarna 1721. - Vi börjar vår vandring på gräsmattan söder om Simhallen.

1. Simhallen

Vi står och ser söderut mot sundet.

Vi söker oss tillbaka till tiden för 300 år sedan, våren 1721, och spanar oroligt mot söder isundet. Vi väntar på att den ryska mordbrännarflottan ska dyka upp vid Korsmässudden. Vårde egentligen inte ha stått här utan i likhet med stadens befolkning flytt ur staden.

Onsdagen den 24 maj avbröts magistratens sammanträde och rådmännen jämte hela Härnösands befolkning flydde från staden ut på landet. Vårdkasen på Vårdkasberget hade täntssom varningssignal. Vi ser härifrån att Vårdkasen syntes långa vägar.

Lördagen den 27 maj syntes tjocka rökmoln nedåt Häggdånger.

Pingstdagen den 28 maj anlände en förtrupp av kosacker till häst till den öde staden.

Andradag pingst den 29 kom den ryska galärflottan roende från söder längs sundet upp mot staden. Man landsteg vid Kattastrand nedanför Stenhammar. Spåren efter landstigningsen syntes senare genom ansamlingen av tomma tunnor och kärl längs stranden. Så begav sig ryssarna mot den övergivna staden.

2. Östanbäcken.

Vi stannar på Östanbäcksgatan och ser längs gatan norrut. Så här som i Östanbäcken såg bebyggelsen ut i hela staden. Små, låga hus längs en smal gata som slingrade sig längs stranden. En tät ansamling

av små hus omgiven av ett tullstaket. Utanför var öppna åkrar och fält. Ungefär här låg den södra porten i tullstaketet.

Ryssarna rörde sig upp mot stadens stenkyrka, som låg på en höjd ovanför stadsbebyggelsen.

3. Domkyrkan.

Vi samlas kring den markerade grunden av den gamla stenkyrkan.

Här låg stadens kyrka uppförd av gråsten. Den revs 1842 och ersattes med den nuvarande domkyrkan. Men här i marken kan vi se markeringarna av de gamla kyrkmurarna. Här strax söder om kyrkan hade ryssarna sin matplats. Spår av den återfanns

bl a i form av ett halster, som visade att man smort kråset med infångad och slaktad boskap.

Först av allt skulle nu staden plundras på allt av värde. Medan det pågick gav sig kosackerna av för att härja och bränna landsbygden i Säbrå, Stigsjö och Häggdånger. Så här kan man tänka sig att man red. Vi går ned mot kanalbron.

4. Mellanholmen.

Vi stannar utanför teatern. Nu är vi på Mellanholmen. År 1721 var den mycket mindre och sunden på ömse sidor mycket bredare. År 1658 hade Härnösand fått broförbindelse till fastlandet med samma sträckning som dagens broar. Det var långa broar av trä. Och precis som idag var bron över den västra kanalen öppningsbar med en broklaff. En märklig anläggning för sin tid, avbildad i *Suecia Antiqua*. Allt sedan dess har vi haft en fri farled för fartyg genom staden. Man kan föreställa sig hur det måste ha dundrat när hundratals kosacker i hög fart red över broplankorna. Så red de ut mot landsbygden genom den stora tullporten, som fortfarande lever kvar som namn. Vi följer dem ett stycke på vägen.

Citat ur arkiven:

Härnösands rådhusrättsprotokoll den 24 maj 1721:

A:o 1721 d 24 Maji kommo Magistratz ledamöter tillsammans uppå Rådstugun, men blef ingen rättegång eller andra handlingar företagna efter som allmänt förspordes at fienden annalkandes med härjande och brännande och blefwo så alt Borgerskap i staden nödgade at taga flychten och lemna sina huus och hemwister fienden till sköf-lingz.

Biskop Georg Wallins flykt från Säbrå, berättad av hans dotterson Erik Arbin:

... när signalen til fiendens ankomst i siön med sine lodjor på 4 a 5 mils distance gafs bittida om morgonen onsdagen för pingest med en wård kassas itändande på ett högt berg mitt för biskopsgården ...

Nora tingslags protokoll den 3 oktober 1721 angående plundringen av Sanna herrgård:

... Karin Johans dotter swarar at när elden sattes på Hernö wårdKasa, wid fiendens annalkande ...

Befallningsmannen (fogden) Olof Hellströms rapport till länsstyrelsen i november 1721:

Lördagen för Pingst dagz söndagen d 27 Maji reste iag till Hernösand dit iag kl 5 effter Middagen ankom, då syntes åthskillige rökar söder om Hernösand och wed Hägdånger Sochn. Om Pingst dagz Morgon d 28 kommo 50 Mann till häst in i staden, om andradag affton d 29 kl 10 war iag åter i Hernösand då der lågo 6 Gallejer, tredje dagen d 30 blef Staden afbränd moth afftonen och d 31 gick Galleije flottan till Hornöby i Nora Sochn wed färgsundet.

Härnösands rådhusrättsprotokoll den 27 november 1721, rättegång mot handelsmannen Nederberg för stöld:

.... de 2 toma Ankare bekänner Nederberg sig hafwa optagit i Siöstranden efter som hela Stranden lengss efter war fult med allahanda tohma kärill, som fienden efter sig lemnat ...

Citat ur arkiven:

Härnösands rådhusrättsprotokoll den 27 november 1721, rättegången mot handelsmannen Nederberg.

... Nederberg säger sig hafwa Optagit ½ Anckare i Siöstranden under Stenhammar och hallstret wijd gamle Klockarens gårdz tomt, derest ryssarna hade slachtat och stecht åth sig ...

Citat ur arkiven:

Landshövding Palmquists rapport till Kungl. Maj:t i juni 1721:

D 29 om aftonen anlände fienden till Hernösand och afbrände staden dagen där på följande, skolandes fienden lämnat 8 eller 9 gårdar närmast kyrkan belägne oitände i mening at conservera henne och till den ändan hållt wakt där om, men blef dock afbränd medelst et starkt wästan wäders blåsande åt den sidan.

En afskedad båtsman benämnd Olof Holm som af ryssarna blifit fasttagen och detta åsedt, berättar at en af fienden som talte rent svenska, när han fick se honom skall hafa begynt le och at han warit borgaren Per Persson Wiks son i Hernösand.

5. Regionens sessionssal.

Här ligger ett av stadens äldsta hus. Nu inrymmer det regionens sessionssal, men har tidigare varit ett hospital, byggt år 1788. År 1721 låg ett äldre hospital här, befolkat med fattiga och vanföra. Och det märkliga är att kosackerna red förbi utan att bränna huset. Det enda kvarstående obrända huset i hela staden. Kanske för dessa ömkansvärda människor skull.

Nu väntar vi här medan kosackerna härjar och bränner landsbygden. Till kvällen kom de tillbaka efter förrättat värv. Det samma upprepades dagen därpå och resultatet blev 123 nedbrända gårdar och ett antal utplundrade.

Nu återstod staden Härnösand. På kvällen den 30 maj antändes och brändes hela staden, alla fartyg och broar. Kyrkan och klockstapeln blev också lågornas rov.

Man avsåg att spara kyrkan från bränning, men på grund av hård nordvästlig vind (som vi är vana vid här i staden) så tog kyrktaket eld vid brännandet av staden.

Den 31 maj avgick galärflottan med sitt erövrade byte och gick till Hornön i Nora, där plundringen fortsatte längs Höga kusten.

Dagen därpå, den 1 juni, kom de första stadsborna försiktigt fram till den nedbrända staden. Här stod hospitalet kvar, och här upprättade man sitt högkvarter. Här hölls alla sammanträden och gudstjänster. Det första som behövde

göras var att få till stånd någon form av gångförbindelse över sundet. Ingen ville åta sig arbetet med att färja över alla stadsbor. Nu ska vi följa den första roddbåten över sundet. Man följde den gamla roddsträckan från Färjeholmen till Packarlaven. Vi får förstås gå till fots samma sträcka.

6. Silviabron.

Här vid Packarlaven intill torget, som varit den allmänna kajen, landsteg man och gick över torget och beskådade den fullständiga förödelser. Så tog man vägen upp mot den brunna kyrkan.

7. Trädgårdsgatan.

Vi ser mot söder längs Storgatan.

Här i ett hus ett stycke bort påträffade man stadens första dödsoffer. Här bodde stadens gamla postmästarinna, Elisabet Beronia. Vi kan citera ur Härnösands död- och begravningsbok för år 1721:

Eftersom denna saliga matronan inte kom ur staden vid den allmänna flykten undan fienden den 25 och 26 maj så blev hon vid återkomsten först funnen i livet i erbarmligt tillstånd under bara himmelen och sedan strax där efter död upptagen. Förmodades vara 91 år.

Nu ska vi följa henne på den sista färden. Vi går vägen upp till ruinen efter stenkyrkan över Kyrkbron som ledde över "Östanbäcken".

8. Domkyrkan.

Nu står vi vid den gamla stenkyrkan igen. Taket är borta och stenmurarna är svarta och svedda. Nu kan vi citera ur död- och begravningsboken igen: 1721, den 4 juni, begrovs gamle postmästaren Jonas Linds ålderstigna hustru Elisabet Beronia i Nykyrkan i vårt förbrända guds hus.

Nykyrkan var den här delen som hade byggts till år 1680. Det var bara de mest besuttna som hedrades med begravning inne i kyrkan. Man ville nog ge den saliga matronan en hedervärd begravning trots de svåra omständigheterna.

Som avslutning kan man konstatera att nu hade Härnösand brunnit färdigt. Sedan dess har vi förskonats från större bränder. Och nu arbetade man för att återuppbygga staden. Gymnasieundervisningen kom igång genom att lärare och elever inhystes i de bondgårdar som fanns kvar ute i byarna. Man blev utspridda i hela Säbrå socken. I sju bevarade gårdar inrymdes åtta lärare med familjer samt 22 gymnasister.

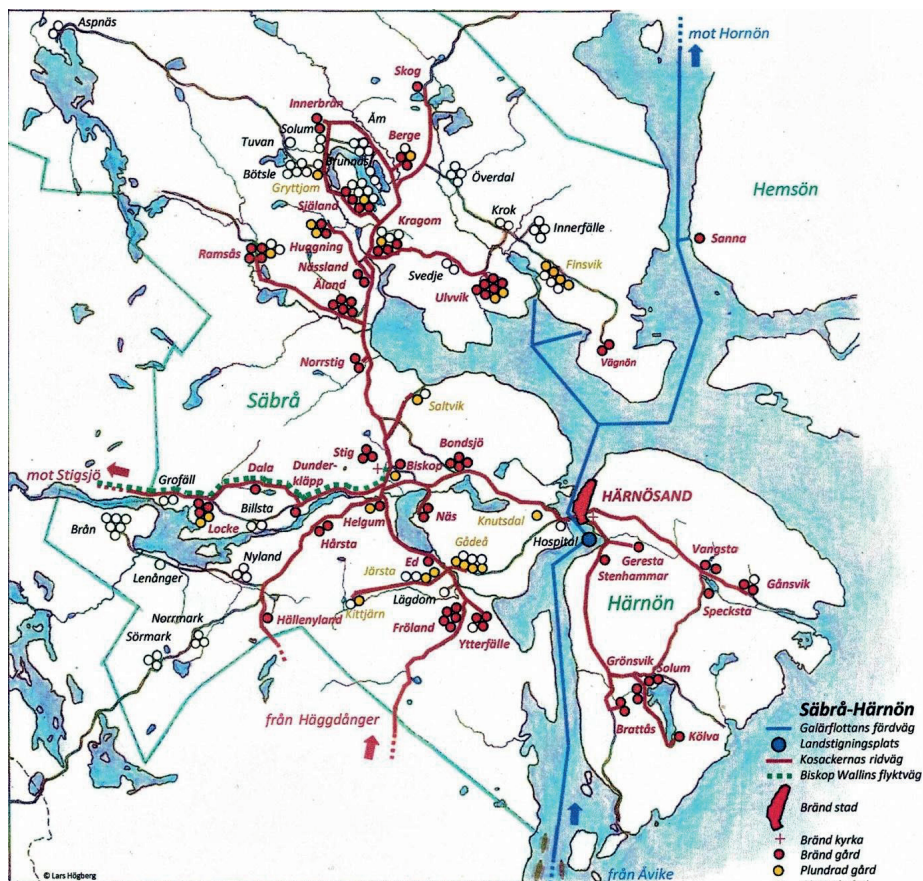
År 1725 stod det nya gymnasiehuset klart och 1727 det nya rådhuset, som nu står bevarat uppe på Murberget. Ett annat av de äldsta bevarade husen från tiden efter branden är det häbbre som Johannes Thyr håller på att restaurera. Det har årtalet 1738 inristat i en timmerstock.

Citat ur arkiven:

Härnösands domkyrkoförsamling, död och begravningsbok för år 1721
1721, den 4 juni, Begrofs g:l Påstmäst:s Jonae Lindz ålderstegne hus-
tru Elizabeth Beronia uti Nykyrkian af vårt för brända gudz huus.
Som thenna Sal: Matronan inte kom utur Staden wid then allmänna
flychten undan fienden d. 25 och 26 maii, så blef hon ock wid återkoms-
ten först funnen med lifwet uti erbarmeligt tilstånd under bara himme-
len och sedan strax ther effter döder uptagen. Förmentes wara 91 åhr:
Samma dag: En gammal piga Hasselii Ella kallad, hwars dödkropp
också effter fienden igenfans och thet halfbränder el:r helstekter.
Samma dag: En Mad: Blancks dräng ifrån Wangstad wid namn Tho-
mas, som war flychtig från Finland lades tillika med then nästföregåen-
de på kyrckiogården. Thenna dräng fanns ock död efter fiendens skiö-
flande och brännande ehuruwäl ock förr siuker.

Blev din släktgård bränd av ryssarna år 1721?

Den 28-30 maj 1721 brändes Säbrå pastorat och Härnösands stad. Med ledning av de skaderapporter som befallningsmannen Olof Hellström sände till guvernören i Gävle kan man upprätta förteckningar över de gårdar som brändes och vilka vägar de ridande kosackerna färdades på sina plundringståg. En mer fullständig berättelse om det stora nordiska kriget och de brända gårdarna längs Norrlandskusten kan man läsa om i en publicerad skrift på Kramfors kommuns hemsida: Kramfors.se, *Se&göra, Kultur och upplevelser, Historia, Rysshärjningarna*.

Säbrå socken			
Brända/plundrade/obrända gårdar			
By	Bönder		
Aspnäs	Hans Persson Lars Johansson	Grofväll	Nils Larsson Anton Jönsson
Berge	Erik Olofsson Erik Larsson Henrik Olofsson	Gryttjom	Jon Eriksson Erik Eriksson
Billsta	Lars Larsson Johan Persson y Johan Persson ä	Gådeå	Erik Larsson Erik Hansson Johan Andersson Olof Persson Jon Olofsson Lars Persson Per Hansson
Biskopsgården	biskop Georg Wallin klockar Nils Nilsson	Helgum	änkan Sara Lund Henrik Jönsson lb.
Bondsjö	Lars Larsson Jon Eriksson Pål Björnsson Lars Svensson	Huggning	Lars Persson Per Persson Lars Johansson Hans Johansson
Brunnäs	Sander Olofsson Per Olofsson	Hårsta	Per Eriksson Olof Jonsson
Brån	Lars Persson Per Olofsson Lars Eriksson Per Nilsson Erik Andersson Erik Jönsson	Hällenyland	Olof Johansson
Bötsle	Johan Johansson ä Lars Persson Per Eriksson Göran Olofsson Johan Johansson y	Innerbrån	Per Simonsson Erik Olofsson
Dala	Daniel Svensson	Innerfälle	Per Eriksson Jon Nilsson Johan Johansson Anders Andersson
Dunderkläpp	Lars Olofs ä: Kerstin	Järsta	Olof Abrahamsson hustru Dordi Mickel Eriksson Lars Nilsson
Ed	hustru Anna	Kittjärn	Kristoffer Persson Jon Zachrisson
Finsvik	Jakob Eriksson pigan Britta hustru Anna Jakob Grelsson Erik Eriksson Erik Ingemarss hustru Nils Nilsson	Knutsdal	mag. Johan Norlander
Fröland	Per Matsson Lars Eriksson Jon Helgesson Per och Jon Eriksson Per Nilsson	Kragom	Olof Eriksson pigan Gertrud Nils Månsson Johan Johansson Erik Nilsson Per Johansson Nils Grelsson
		Krok	Hans Johansson Per Persson
		Lenånger	Erik Nilsson

Locke	Per Hansson hustru Kerstin Olof Larsson Olof Hansson Nils Hansson
Lägdomb Norrmark	Johan Kristoffersson Olof Tomasson Jon Eriksson Erik Jonsson
Norrstig	Kerstin Pålsdotter Lars Eriksson
Nyland	Jon Jonsson ä Jon Jonsson y Anders Göransson
Näs	Erik Larsson Lars Larsson
Nässland	Erik Larsson Erik Eriksson
Ramsås	Per Andersson Erik Persson Jon Hansson Per Jonsson länsn Lars Wikman Lars Persson Anders Persson
Saltvik	Per Persson Erik Andersson
Skog	Göran Israelsson
Solum	Olof Matsson Lars Persson
Stig	Erik Israelsson Olof Larsson Lars Eriksson
Svedje	Erik Jonsson Jon Jonsson
Sörmark	Hans Israelssons änka Per Andersson Per Persson
Tuvan	Jon Fällman
Ulvvik	Daniel Hansson Lars Johansson Lars Andersson Olof Abrahamsson Per Larsson Erik Eriksson Jon Eriksson Johan Johansson

Vägnön	Erik Israelsson Olof Eriksson
Västersjäländ	Lars Johansson Lars Nilsson Olof Larsson Abraham Jonsson
Ytterfälle	Olof Abrahamsson Johan Persson Per Jonsson Erik Andersson Erik Larsson Anders Andersson Nils Olofsson hustru Britta
Åm	hustru Sigrid Lars Larsson Olof Hansson pigan Cecilia Olof Johansson
Äland	Jon Israelsson Jon Johansson Per Jakobsson Hans Jakobsson Abraham Johansson Johan Persson
Östersjäländ	Jon Israelsson Jon Johansson Per Jakobsson Hans Jakobsson Abraham Johansson Johan Persson
Överdäl	Nils Eriksson Johan Nilsson Johan Persson Lars Olofsson
Sockenstugan	Per Mickelsson
Säbrå kyrka	
Härnön	
Brattås	Per Eriksson Hans Mårtensson
Geresta	Britta Gene
Grönsvik	Johan Larsson Per Augustinsson
Gånsvik	Anders Hansson Erik Persson Nils Eriksson
Kölva	Jon Andersson
Solum	Johan Isaksson Hans Larsson
Specksta	Nils Eriksson
Stenhammar	mag. Zakarias Plantin
Vangsta	Anna Huss, 2 gårdar

Utansjö för inte så länge sedan

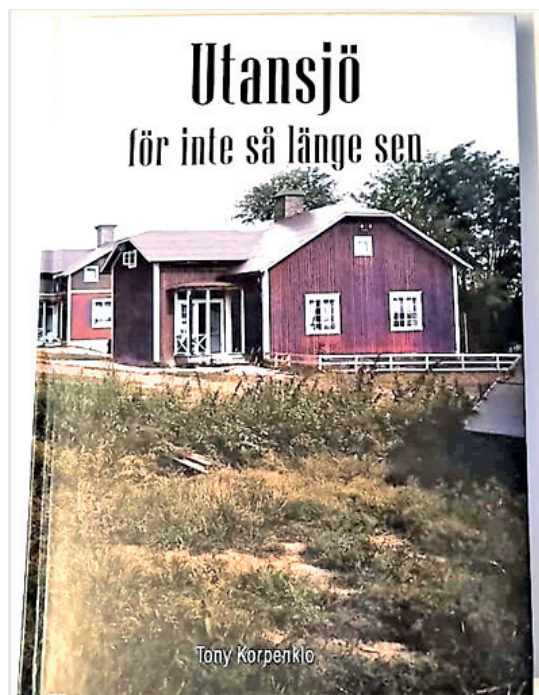
TEXT: **TONY KORPENKLO**

Jag började att dokumentera Utansjöns historia 2010 och eftersom sociala medier ger stor genomslagskraft skapade jag en sida på Facebook ([facebook.com/utansjo](https://www.facebook.com/utansjo)) där jag efterlyste gamla foton från Utansjö med omnejd. Även på hemsidan gjordes samma efterlysning.

Sedan 2010 har jag främst genom hembesök fått tillgång till 75 personers fotoalbum och det är verkligen en ovärderlig kulturskatt som jag tack var dessa besitter, Jag trodde aldrig att så många skulle hörsamma min förfrågan, men ack vad fel jag hade.

I den takt som bilderna har publicerats på Facebook har också förfrågan om en fotobok varit stor och det här är resultatet av de gångna 11 åren. En och annan bild har inte varit publicerad tidigare.

Arbetet med fotoboken har tagit omkring 8 månader och jag har själv bekostat tryckningen utan fonder eller stipendier. Boken omfattar 40 kapitel med 370 bilder på 160 sidor - allt ifrån gamla herrgården till konung Gustav VI Adolfs besök 1952. Även ingresser finns till varje kapitel. Det kanske mest intressanta är nog ändå alla 82 klassfoton.

Härnöforsbornas f.d. tidningsredaktör och hemsidedministratör Tony Korpenklo ger ut en bok om hembygden Utansjö

Bilderna från alla fotoalbum uppgår till omkring 1500–1600 så det finns uppslag till två böcker till – arbetet med del 2 är redan under arbete. Det är ett stort intresse för boken vilket har lett till att jag har fått utökat upplagan strax innan tryckning.

Undertecknad är 55 år, född och uppvuxen i Utansjö med omnejd och har alltid varit intresserad av människors levnadsöden. Jag är en glad amatör släkt- och hembygdsforskare sedan 2010 och drivkraften får jag från dem som visat sig dela intresset för hembygden.

Ett boksläpp kommer att hållas på Utansjögården i början på december, så alla som är intresserad är välkomna dit. Annonsering kommer att göras. Jag kommer även att leverera böcker till alla som har förhandsbeställt sitt exemplar. Jag har valt att hålla ett så lågt pris som möjligt och boken kommer att kosta 200 kr plus 79 kr i porto. Är du intresserad av ett exemplar kan du göra din beställning på hemsidan

<https://utansjo.se> eller mejla till korpenklo@gmail.com

Kvällspromenad runt Nattviken

med Maria Nordlund och Sara Öman,
under vilken vi lyssnade till smått ruskiga
berättelse ur Härnösands historia, som den här...

TEXT: **SARA ÖMAN**

År 1915 berättade landstingsmannen Karl Bergström för folklivsupptecknaren Levi Johansson följande historia.

I min barndom talades mycket om hundturken. Det var ett folkslag, trodde man, som hade hundhuvud. Om frimurare sades det att de narrade åt sig småbarn slaktade dem och saltade in köttet, som de sedan sålde åt hundturken. Han åt det förstås. Man hade stor förskräckelse för frimurarna. Det var så där på 1830-talet. En bonde från Nora for in till Härnösand med en hop vidjor, som han skulle sälja. Härnösandsborna behövde nämligen sådana för sitt laxfiske. Först gick han till en handlare, men denne behövde inga, ty han hade nyss köpt in sitt behov. Nu var den där handlararen en riktig spjuver och han sade: ”Men du kan gå upp till landshövdingen, han har ej köpt vidjor än. Men du skall vara försiktig, då du kommer in där. Det är gula och svarta rutor på golvet. Akta dig, så att du inte stiger på en svart ruta, för det är en fallucka.

FOTO: Privat

Landshövdingen är frimurare och gillrar på detta sätt folk, som han sedan skickar till hundturken. Men först tar han ihjäl dem förstås.” Bonden gick. Då han öppnade dörren hos landshövdingen, såg han till sin förskräckelse en svart ruta strax inom dörren, ty där var parkettgolv. Men bonden ville nu så gärna sälja sina vidjor, varför han tog ett väldigt skutt över den svarta rutan och in på en gul, men där halkade han och föll baklänges på den svarta. Han blev så dödligt förskräckt, att han rusade upp och sprang sin färde utan att tala om ärendet.

Och händelsen lär verkligen ha inträffat.

Hundturken troddes vara ett människoätande monster med hundhuvud. Föreställningen om denna är känd redan under det tidiga 1700-talet. Det spreds rykten att barn som intagits på Frimurarehuset i Stockholm, döddes och levererades till hundturken som åt dessa i hopp om att bli salig.

1921-01-26

det andra och bekräftande grundlagsändringsbeslutet tas i riksdagen om kvinnlig rösträtt

Vid första grundlagsbeslutet den 24 maj 1919 beslutades bl.a., efter hård kamp, för första gången om kvinnlig rösträtt i Riksdagen.

Sverige får allmän och lika rösträtt som sista land i Norden.

I vårt eget Härnösand har det emellertid sett lite annorlunda ut.

Starka kvinnor på mansdominerat område
Under tio- och tjugotalet arbetade dessa kvinnor för allmän rösträtt och de var bland de första i Härnösands stadsfullmäktige.

Ellen Bucht

Gerda Åsard

Emma Werkström

I tidningen Nya Norrland, Härnösand, 12 sept. 1998, kunde man läsa följande/ NN Val 98/

Mer än halva Sveriges befolkning av kvinnor. I 77 år har kvinnor haft rätt att rösta. Efter 1994 års val var 22 av 49 ledamöter i Härnösands kommunfullmäktige kvinnor. Det ger en 45-procentig kvinnlig representation.

1921, samma år som rösträtten blev allmän, satt det två kvinnor i dåvarande stadsfullmäktige. Året före 1920, var de fyra av 30 ledamöter. Det var tre procent kvinnor bland "Stadens fäder" som stadsfullmäktige populärt kallades. "Stadens mödrar" var - Astrid Hamberg, skolförreståndarinna vid flickskolan, Ellen Bucht, filosofie kandidat och lärarinna vid Härnösands fortsättningsskolor, Emma Westerström, folkskollärare, lärarinna vid landstingsseminariet, småskoleseminariet, samt Gerda Åsard, gift med rektorn för dövstumskolan, Erik Åsard.

Det var med andra ord starka kvinnor som gav sig in på ett så mansdominerat område. 1918 bildades Härnösands moderata kvinnoförening och initiativtagare var Linnéa Bucht. Hon blev också den första kvinnan i stadsfullmäktige. Föreningens första ordförande var Astrid Hamberg och en annan framstående ledamot var Ellen Bucht. Den senare satt i stadsfullmäktige från 1920 fram till 1937, möjligen med några års avbrott.

Kampen för rösträtt fördes på många plan. Härnösands Vita Bandsförening bildades 1908. Som program anges alkoholfri kultur, världsfred, kvinnornas medborgarfostran, samhällshygien, socialt välfärdsarbete och den allmänna moralens höjande. 1912 blev Gerda Åsard ordförande och vid ett av de första mötena framträdde den opinionsbildande föreningen FKPR¹ för att ge stöd till regeringens förslag om politisk rösträtt för kvinnorna. Vita Bandet stödde Gerda Åsards kandidatur till stadsfullmäktige och hon blev invald. Samtidigt med henne fanns maken Erik Åsard i stadsfullmäktige. De hade också sju barn.

Antalet kvinnor i fullmäktige har ökat sakta, sakta. Det låg på 10 kvinnor fram till kommunsammanslagningen 1971. Nästa stora rusch kom inte förrän efter varannan damernas blev ett slagträ i debatten för att vinna röster.

- Jag vill minnas att vi började med detta 1988, men eftersom vi socialdemokrater inte är hälften av ledamöterna, så märktes det inte förrän andra partier började göra likadant, berättar Gurli Nylund (KF:s 1:e vice ordf.) Hösten 1994 var det 15 kvinnor i kommunfullmäktige. Efter valet steg siffran till 22 st.

I årets val är det åtminstone två partier som går fram med varannan damernas. NN har titta på de tio första namnen och det är socialdemokraterna och miljöpartiet. Sämst på

att nominera kvinnor är kristdemokraterna och folkpartiet, bra tre kvinnor bland de tio första.

Det skulle dröja till år 1988 innan en kvinna lade beslag på posten som fullmäktiges ordförande. Det var socialdemokraten Gurli Nylund. Ser man till vilka som har de mest framträdande positionerna i kommunen inför årets val (1998), så är det bara kvinnor.

Krävs mod

- De tre fullmäktigeordförandena är Birgitta Ågebrant (m) (ordförande) Gurli Nylund (s) (1:e vice ordf.) och Åsa Byman-Falck (fp) 2:e vice ordf.) I kommunstyrelsen heter ordföranden Margit Viklund (c) 1:e vice ordf. Erica Sahlin (sjvp) och oppositionsråd och 2:e vice ordf. Ingvar Wiklund (s).

"Det krävs mod och stöttning för att våga ta på sig sådana här roller," säger Margit Viklund och fortsätter, det var ett enormt kliv att gå från uppdrag som barn- och skolnämndens ordförande till att bli kommunalråd. Det är mycket roligt men väldigt jobbigt.

Det har tagit nästan 80 år att komma till att nästan halva fullmäktige består av kvinnor.

Man undrar varför?

Gurli Nylund - Tjejer måste våga ta steget att tacka ja till förtroendeposter, måste

¹ FKPR - Föreningen för kvinnans politiska rösträtt - grundades 1902.

få stöd och inte vara rädda att göra bort sig. Vi vill inte gå in med varannan damernas strikt. Det får inte gå före kompetens.

- Jag tror att den unga generationen kvinnor och män för ett bättre resonemang hemma om vem som skall göra karriär, funderar Gurli Nylund och hoppas att fler tjejer skall satsa på politik.

Källor: Härnösands kommun arkiv och Landsarkivet i Härnösand
Reporter: Ann Sofi Fredriksson /
Fotograf: Mona Benjaminsen

Reportaget ur NN 1998 har rekvirerats från Kungliga Biblioteket, Stockholm

/Reportaget har Yvonne Thunberg, (fd. politikernordnare) nedtecknat.

1/ Margit Viklund (c)
Kommunstyrelsens ordf.
2/ Erica Sahlin (sjvp)
Kommunstyrelsens 1:e v.ordf.
3/ Åsa Byman-Falk (fp)
Kommunfullmäktiges 2:e v.ordf.

1/ Birgitta Ågebrant (m)
Kommunfullmäktiges ordf.
2/ Gurli Nylund (s)
Kommunfullmäktiges 1:e v.ordf.

Bokrecensioner

Härnösands Släktforskare ger på begäran recensioner av två böcker.

TEXT: **BJÖRN THUNBERG**

1. Svenska Slätkalendern – redaktör Magnus Bäckmark - 2020.

Bakgrund och annan info

- Utgivet 1885-1888 under namnet Svensk Slätkalender utgiven av Viktor Örnberg.

1889-1908 bytte serien namn till Svenska Ättartal. Mellan 1911-1943 utges kalendern under namnet Svensk Slätkalender och av Gutaf Elgenstierna. Benämningen har bevarats.

Presentation och handling

Ett uppslagsverk innehållande genealogisk-biografisk information om släkter i Sverige.

Den första handboken med översiktsartiklar över icke-adliga släkter i Sverige i pressmatrikelform.

Uppslagsverket har haft ett flertal redaktörer bl.a. mellan 1989-2000 Elisabeth Thorsell, en av grundarna till Sveriges Släktforskarförbund.

År 2008 kunde SSK stå på egna ben i den bemärkelsen att utgivningen sedan dess sker på eget förlag genom Föreningen Svenska Slätkalendern, en ideell förening grundad året dessförinnan. Samma år beslöt redaktionskommittén att införliva föregångarpublikationens släktergister med sitt eget. Därmed bildar sviterna tillsammans

en nationell, sammanhållen serie på ett tydligare sätt än tidigare.

Till dags datum (2020) har 2831 släkter beskrivits.

En Släkt (Wallenberg) har varit med i 28 årgångar.

2020 års bok innehåller följande släkter:

- Arborelius (från Arboga)
- Burman (från Bureå nr 2)
- Hafström (äldre Odensvisläkten)
- Hafström (yngre Odensvisläkten)
- Hammar (från Göteborg, II)
- Hesselblad (från Börje)
- Hofling (från Värnamo, I)
- Hofling (från Värnamo, II)
- Klein (från Ungern)
- Lindman (från Lindrum)
- Livijn - Lundius (från Hammar)
- Malm (från Karlshamn)
- Maskäll - Norén (från Forsby)
- Odenberg (från Perstorp)
- Petersson (från Häggum)
- Petersson (från Kristdala, II)
- Pethrus (från Västra Tunhem)
- Phase
- Rüdolf
- Sandell (från Södra Sandsjö)
- Scharp Soukkan

- Svensson (från Rödeby)
 - Svensson (från Söderala)
 - Söderblom (från Söderala) Tengberg
 - Ugglebosläkten (från Bolmsö)
 - Walldén (från Kristinehamn)
 - Österreich
 - Heliga Birgittas moderne Släkt
- En ny utgåva planeras till 2022.

Omdöme

Intressant var att man nu lyfte fram släkters beröring till religionen.

Två ärkebiskopars släktkretsar, vidare den romersk-katolska kyrkans kardinal Arborelius¹ och frikyrkorörelsens Lewi Pethrus

Utifrån mitt perspektiv var 2018:s årgång intressantare eftersom då presenterades en del av Stormor i Daloms ättlingar på mödernesidan.

Slätkalendern är ett mycket lättläst och bra hjälpmedel i släktforskningen.

¹Han har på en sida av sin släkt koppling till Säbrå anor och där med Margareta Hansdotter – Stormor i Dalom

2. På plats i Sundsvall – Daniel Waluszewski - 2021

250 händelser som hänt i Sundsvall, alla kopplade till en adress i stadskärnan.

Vissa viktiga för stadens utveckling, vissa påverkar omvärlden och några får ingen betydelse alls. Ett par exempel:

Storgatan 11 ***-En Hobbit besöker Tuppen***

Många är de restauranger som funnits på Storgatan och Tuppen, som endast existerade ett drygt år, tillhör knappast den mest ihågkomna.

Tuppen stoltserade emellertid med ett besök av en riktig superstjärna Elijah Wood, troligen mera känd som Frodo i ”Sagan om ringen”, som gjorde ett besök där 2016.

Bilder spreds i kvällspressen. Wood hävdade att han hade semester och var på genomresa. Besöket orsakade spekulationer om vad han egentligen gjorde i Sundsvall.

Norra berget ***-En Härnösandsbo smädar Sundsvall***

Vid öppnandet av järnvägen mellan Sundsvall och Trondheim 1882 firades med att anordna Allmänna Norrländska Industri- och Landbruksutställningen (Sundsvallsutställningen) Det lockade över 3000 utställare och även kung Oscar II var på plats. Sundsvallsborna samlades för att lyssna till invigningstalet som hölls av landshövdingen tillika Härnösandsbon Gustaf Ryding. Trots det festliga arrangemanget kunde Ryding inte låta bli att påpeka om Sundsvallsbornas ringa intresse för konst. Av evenemangsområdet bakom Kulturmagasinet finns idag inga spår efter utställningen men däremot på Norra Berget står en snart 140 år gammal kiosk som ritades till utställningen med skyltning på flera språk. Längre placerad vid Kulturmagasinet, renoverades och flyttades till Norra berget.

Boken är lättläst, tänkvärd och roande.

Fint med kartbilder som gör att man själv hittar platserna.

Kanske saknar man några bilder på byggnaderna men eftersom adresserna finns med kan man ju själv tas sig till platsen. Kom ihåg, vill man ta sig in i byggnaden måste man på vissa ställen ha tillstånd från fastighetsägaren.

Författaren intresserad att göra en liknande bok om Härnösand.

Intressant! Då behövs sponsring.

Skulle ge mer kunskap om Härnösand, personer och händelser och säkert leda till många besök i olika slags arkiv.

B Föreningspost
Avs: Härnösands släktforskare
c/o Björn Thunberg
Norra Kyrkogatan 22 C
871 32 Härnösand

Styrelsen, Program- och Redaktionskommittén
tillönskar er alla

God Jul och Gott Nytt År

